

TOPONIMIA COMUNEI SÂNCHEL, JUDEȚUL ALBA

Prof. IOAN LAȚIU, Liceul Tehnologic,, Timotei Cipariu” Blaj

ABSTRACT: *Toponimic of Sâncel District, Alba County.* District of Sâncel has in its structure villages: Iclod, Pânade and Sâncel. From the historical documents about those villages we preserved more geographical names “border signs”, or “tags places”. Those three villages are considerable old, being documentary certificate (Iclod-1347, Pânade-1290, Sâncel-1252-1271). During the centuries they had many geographical names related with the owners of the lands or after their origins, descendents. The inhabitants of the area had in common traditions and customs which are very well preserved till our days.

Keywords: *historical documents, geographical names, common traditions.*

Introducere

Primi cercetători care au apreciat importanța toponimiei ca sursă de cunoaștere a trecutului au fost istoricii. Trebuie să recunoaștem faptul că toponimia românească i-a preocupat pe cercetătorii de la mai multe specialități: filologi, geografi, etnologi, lingviști și istorici începând cu secolul al XIX-lea.

Toponimia românească a fost mai puțin studiată înainte de 1918, ea capătă o mare extindere după studiile publicate de mari lingviști clujeni, având în frunte pe N. Drăganu, Vasile Bogrea, G. Giuglea și Emil Petrovici. Autorul studiului “Revelații toponimice pentru istoria neștiută a românilor”, Nicolae Iorga și Constantin C. Giurescu autorul lucrării “Principatele române la începutul secolului al XIX-lea” au fost cei care au evidențiat legătura istorică dintre cercetarea toponimică, geografică și istorică.

Lucrări cu un profund caracter istoric sunt ale lui Nicolae Drăganu, intitulate “Toponimie și istorie” (Cluj-1928) și “Românii în veacurile IX –XIV pe baza toponimiei și onomasticii” (București-1933).

G. Giuglea a adus contribuții demne în cercetarea toponimei românești, relevând unele observații în ceea ce privește specificul toponimiei ca ramură a științei despre limbă, principiile și metodele de studiere a numelor topice.

Geografii manifestă interes mai mare

pentru numele topice, pentru că acestea, fiind de cele mai multe ori apelative la origine, indică particularitățile fizico- geografice naturale ale obiectelor topografice.

Toponimia studiază numele de locuri, modul cum au luat naștere acestea, mijloacele lingvistice pentru formarea lor. Ele sunt strâns legate de raportul cu realitățile geografice, cu înfățișarea terenului, cu fauna și flora din zona studiată, cuprinzând și condițiile economice, istorice, sociale și politice în care au fost create acestea.

Toponimele istorice reflectă raportul dintre om și societate, iar în cadrul acestora din urmă, raportul dintre om și instituțiile de stat, raporturile economice și juridice dintre oameni.

Toponimia reflectă legătura dintre om și pământ, fiind expresia unui mediu geografic umanizat, termenul constituind un domeniu de cercetare.

Toponimele sunt considerate, pe drept cuvânt, “etichete ale locurilor” sau “indicatoare geografice”. Păstrarea îndelungată a acestor toponime, durabilitatea lor, se datorează faptului că desemnând locuri din cele mai cunoscute, au fost folosite de un număr mai mare de vorbitori, uneori și de mai multe popoare care au trecut prin acea zonă.

Pe arealul acestor localități există microtoponimie, sau toponimie minoră, ce cuprinde toponimele mărunte: nume de văi, râpe, șesuri, lunci, fânețe, păduri, țărini,

județul Timiș, trebuie să pornească de la un nume personal Icol + sufixul -d.”. Acest nume propriu se bazează pe o singură atestare a magh. v. *ikol* sau *iklik* „a da înapoi, a se opri brusc” și trebuie să facă parte din familia verbului *iklad* - „a opri brusc, a da înapoi” (Cf. și toponimul maghiar *Ikland* care după Kiss Lajos,

Foldrajzinevek Etimologiai Szotara, Budapest, 1980, p. 68, ar fi format din antrop. *Icol* + sufixul, -d, R.)

Sp. Popescu, în lucrarea: “Mărturii toponimice privind istoria Transilvaniei medievale” (L. R., XXII, 1973, nr. 4, p. 311), propune drept etinom maghiar *ikló* „iclău” piesă de car + sufixul-d”

Primul act de atestare documentară a Iclodului

545

1347 iulie 2, Sântimbru

Chibzuîților bărbați și cinstiților domni și prieteni ai săi vrednici de cinstire din cinstitul capîtlu al bisericii Transilvaniei, Petru vicevoievodul Transilvaniei cu toată prietenia și cinstea.

Ne spun nouă Egidiu, fiul lui Ioan, Ioan cel mare, Nicolae, zis Hoțul¹, și Mihail, fiul lui Blasiu, nobili de Sâncel², că acea moșia a lor Sâncel, aflătoare în comitatul Târnava, are mare nevoie să se ridice semne de hotar și să fie despărțită de toate moșiile altora megieșe cu ele. De aceea prin cele de față rugăm cu stăruință prietenia voastră să trimiteți din partea voastră spre mărturie pe omul vostru vrednic de crezare pentru hotărnicia, despărțirea și ridicarea de semne de hotar unde va fi nevoi, în fața căruia omul nostru Nicolae, diacul de Beldiu³ notarul nostru, sau Pavel, fiul lui Petru, zis Waguth de Iclod⁴, în lipsa celui alt, să meargă la sus-zisa moșie Sâncel, și acolo, chemând pe toți vecinii și megieșii, și fiind și ei de față, să hotărnicească acea <moșie> după vechile și bătrânele ei semne de hotar, și s-o despartă de toate moșiile altora și, unde va fi nevoie, să fie dator să ridice noi semne de hotar lângă cele vechi, iar după ce o va fi hotărnicit și despărțit prin semne deosebitoare, s-o treacă și s-o lase numiților Egidiu, Ioan, Nicolae și Mihai ca s-o stăpânească pe veci, de nu se va face cumva vreo împotrivire din partea cuiva. Iar dacă se vor afla unii împotriviți, pe aceia să-i cheme înaintea noastră în chip legiuit la sorocul potrivit, și după aceasta să aveți bunătatea de a ne da seama în scrisoarea voastră de desfășurarea întregii pricini, despre hotărnicirea, trecerea în stăpânire împreună cu mersul și ridicarea semnelor de hotar, sau de va fi nevoie și cu numele celor chemați, cu locul și cu sorocul statornicit. Și încă acest om al vostru, sub mărturia omului nostru, să oprească pe toți acei vecini și megieși ai lor, și mai ales pe oamenii din Mănărade), de la folosirea sau culegerea tuturor folosințelor de orice fel, ca să nu poată sau să cuteze cumva să se folosească de ele împotriva voinței lor.

Dat la Sântimbru, în a doua zi după octavele sărbătorii nașterii sfântului Ioan botezătorul, în anul domnului o mie trei sute patruzeci și șapte.

Alte documente privind vechimea unor obiective de interes istoric sunt menționate în Semantismul veneratului cler, ARCHIDIECESEI – METROPOLITANE – GRECO – CATOLICE ROMÂNE DE

ALBA – IULIA ȘI FĂGĂRAȘ PRE ANUL DOMNULUI 1900 DE LA SFÂNTA UNIRE 200: “ICLOD – (KIS – IKLOD), gară: Szancsal; staț. of. portal: Balazsfalva. Dep. de la Șc. Protop. 4 km. Par vechie. Bis de

¹Tholwe, ²Zanchal, sat în raionul Tîrnăveni (reg. Stalin), ³Beld, sat în raionul Alba (reg. Hunedoara), ⁴Iklod, sat în raionul Tîrnăveni

petră din an 1879, în onorea ss. German și Epifaniu. Casă por. din piatră din anul 1892. Sub Jofo, Matr. ase de la an 1849. Școla de petră din an 1886. Școlari 46 feciori – 29 fete – 17 de repetiție; 25 feciori, 14 fete”.

Din cele mai vechi timpuri, satul Iclod a constituit o zonă de habitat și continuitate a factorului uman. Existența acestui habitat a fost pusă în evidență de descoperirile arheologice făcute accidental, sau prin săpături organizate.

Iclodul apare atestat documentar în anul 1347. Istoria lui se împletește adânc cu celelalte sate, având în vedere distanțele scurte care le separă și legăturile economice și sociale deosebit de strânse. De pe teritoriul satului provine o lespede funerară, descoperită în secolul XIX, care ar putea proveni de la un mormânt izolat de pe o “villa rustica”, descoperită întâmplător.

Este o piesă de factură romană. (Muzeul Aiud, 3193). La Muzeul din Aiud, sub numărul de inventar 3193, se află lespede funerară – fragment din 2 bucăți din calcar, descoperit la Iclodul Mic, lângă Pânade – 1887 (fig. 2), ce datează din epoca romană. Piesa, azi ruptă în două bucăți, a făcut parte dintr-o lespede funerară și a fost descoperită la hotarul de nord a satului Iclod. În cele două fragmente se mai păstrează un cap de femeie și un cadru ornamentat în relief (deasupra, probabil, reprezintă marginea superioară a fostului monument). Piesa este donația lui Spleniyu Antal (Muzeul de Istorie Aiud, Muzeograf – M. Takaes).

În partea vestică a hotarului (111) se află un loc numit „Dâmb” (colină), unde s-au descoperit cărămizi, ceramică groasă de un deget și niște oale (fig. 3). După tradiția comună a fost situată, odinioară, aici (Benko II, p. 279).

Fig. 2. Lespede funerară din perioada romană

Fig. 3 . Fragmente de ceramică din perioada târzie a fierului (Halstrat)

PĂNADE

Poziția geografică și limitele

Din “Dicționarul istoric al localităților din Transilvania” întocmit de Coriolan Suciu, reiese că localitatea Iclod - Alba a avut mai multe denumiri, și anume: „*Kisiklód*”, „*Küküllöiklód*” (u), *Mikulden* (g), r. Mediaș și R Brașov.

În 1347a fost atestat *Iklod*, *Jklod* (Doc. Rom. C., b IV, 371, 372 și 664), în 1461 *census quinquagesimalis de Iklod nobilium* (Pâclișanu 600), 1760 – 1762 Kis – *Ikklód* (c. B.), în 1850 *Miklunden* (st. Tr.), în 1854 *Kis Iklód*, *Miclunden*, *Iclozăl* (Bul. 97).

Primul document privind atestarea Iclodului este cuprins la paginile 371 – 372 din “Documente privind Istoria României, veacul XIV – C. Transilvania” (vol. IV – 1341 – 1350) Editura Academiei, 1955.

În cadrul județului Alba, satul Pănade ocupă partea răsăriteană, aparținând administrativ comunei Sâncel, fiind străbătut de meridianul de 23°57'28" E longitudine estică și paralela de 46°12'26" N latitudine nordică.

Altitudinea perimetrului intravilan este cuprinsă într 290 m în Lunca Târnavei Mici, dinspre est și 480 m, Crestele Moinei și Hânsuri, din nord-vest, Dealul Valezerului, 479 m spre nord, vârful Chirei-469 m și Chicui -476 m, dinspre vest.

Satul Pănade este situat în partea de vest a Dealurilor Târnavei Mici, subdiviziune a Podișului Târnavelor. Din punct de vedere demografic, la ultimul recenământ, Pănadea a avut o populație de 605 locuitori.

Dovezi arheologice, numele satului, atestare documentară

Pe arealul satului Pănade, respectiv la o distanță de aproximativ 3 km de vatra satului, în locul numit Dos, s-au descoperit numeroase fragmente de ceramică ce aparțin culturii Turdaș fază mai nouă și culturii Cucuteni. Tot aici, în luna aprilie 1964, cu ocazia arăturilor de primăvară, s-a găsit un tezaur monetar din DYRRHACHIUM, din care s-au recuperat 273 de monede. Dintre acesta 268 sunt originale și 5 sunt imitații, dateate ca aparținând secolelor III-II î. Chr. Drahmele prezintă caracteristici interesante, au același desen: pe avers au o vacă cu privirea spre dreapta, împreună cu un vițel care suge iar pe revers au un dublu pătrat înstelat. Aceste inscripții diferă de la o monedă la alta, după magistrații care le-au emis. Tezaurul se găsește la Muzeul Municipal din Mediaș, cu numărul de inventar cuprins între 3830 și 4011. (Traian Brad, Ioan Rațiu, Titu Orian-2009).

Prima atestare documentară este cea de la sfârșitul secolului al XIII-lea, în anul 1290, când pământul numit Pănade (terra Panad), aflător în comitatul Târnava și așezat lângă râul Târnava, este vândut de nobilul Ioan banul, fiul lui Magnus, comitelui Nicolae și voievodului Andrei și urmașilor lor. Mai târziu, în data de 5 august 1322, regele Carol Robert de Anjou dăruiește magistratului Nicolae, fiul lui Corradus de Tâlmaci, moșiile Valea Lungă și Micăsasa, aflătoare lângă Târnava Mare și Pănade (Panad) și Șona aflate lângă Târnava Mică, drept recunoștință pentru sprijinul acordat mai ales în luptele împotriva lui Ladislau, fiul lui Ladislau, fostul voievod al Transilvaniei. În data de 30 ianuarie 1324, Capitlul din Alba Iulia, confirmă faptul că Nicolae, fiul lui Corradus de Tâlmaci, dăruiește surorii sale Ecaterina și cumnatului său magistrul Petru, moșiile Jidveiu și Bălcaci, dobândite prin cumpărare și Șona și Pănade (Panad), dobândite prin danie regală

SÂNCCEL Poziția geografică și limitele

Satul Sâncel, este situat pe malul stâng al Târnavei Mici, cuprins între coordonatele geografice de 46°12'0" latitudine nordică și 23°56'44" longitudine estică. După tradiția orală moștenită din bătrâni, satul ar fi fost odinioară pe Valea Mare, la o distanță de aproximativ 3 km sud-est de vatra actuală a satului. Localitățile învecinate sunt: Petrisat în partea de nord-vest, Iclod și Pănade în partea de nord, în est Lunca Târnavei, iar în partea de sud-vest satul Glogoveț. Din punct de vedere demografic, la ultimul recensământ din 2011, Sâncelul a avut o populație de 2411 locuitori.

Numele satului, atestare documentară

Cea mai veche denumire românească de pe Târnave și anume din Târnava Mică, este Sâncel (ng. Szancsal), și este menționată în anul 1252, într-un act eliberat de capitlul bisericii din Alba-Iulia, sub forma „*terra Zonchel*”. Atestările documentare menționează Sâncelul sub următoarele forme: în 1271 *Zanchalteluky*, în 1315 „*poss.seu villa Zanchal*”, iar din 1341 datează și numele primului Basarab în Transilvania „*Egidius filius Basarab Zanchal*” iar în 1347 reapare cu mențiunea *nobiles de Zanchal alias Bezermenanzchal*. În același document din 1347 este menționată o altă așezare de pe moșia Sâncelului azi dispărută. Localitatea este atestată mai întâi în anul 1341 sub forma Bursiyacobfolva, apoi în 1347 Bursiyacobhaza alias Magyarzanchal (DOCUM. C. b. IV, p. 378), 1351 Zanchal, 1437 Zanchchal. Mai târziu localitatea este atestată sub formele: Barsa Iacobfolva (1367)... Yakabfalva (1414), Tetlend (1438), Petend (1448), Pettend (1461), Petthend (1473), Pethend (1476), Petthend alio nomine Bors Iakobfalva (Suciu, DILT, II, p. 301-302). Ulterior, în 1450 în mai multe

documente localitatea este numită „Bezermen Zanchal, sau Bezermen Zanchal” În anul 1513, sunt amintite din nou cele două localități *Magyarzanchal* și *Olahzanchal* iar între anii 1587- 1589 *Zanczyall*, 1647 *Szanczal*, 1733 *Szancsal*, 1760-1762 *Szamtsal*, în 1854 *Szancsal*, *Sîncel*. Numele fostei localități și al văii de azi provine de la cel al unui proprietar Iacob Bor sau Iacob Borșa. (Vasile Frățilă-2013).

Dictionarul de microtoponime al comunei Sâncel

Aluneii lui Comănci, un tufiș de alune lângă Hodaia lui Ivan; rături, fânar, pășune și teren arabil în estul satului Sâncel.

AOă, pădure comună „teren unde este oprit tăiatul copacilor, pășunatul, vânatoarea”, situat la o altitudine de 500 m în partea de est a satului Sâncel.

Arburariu, teren arabil situat mai sus de Rupturi, în partea de sud a satului Iclod, cultivat cu porumb.

Argelușa, viroagă situată în vestul localității sâncel, între Dealul Spinelui și Valezărului (fânaș)-nord fântâna, la Pânade.

Bărbușeasca, fânaș-moșie care aparținea familiei Barbuș, în partea de nord-vest a satului Pânade.

Bârșa, o suprafață de teren arabil limitată de Pârâul Bârsei și Sub Alune, cultivată de obicei cu porumb și floarea soarelui în vestul satului Iclod.

Bercu, teren arabil și puțină pășune – După bercu, dimin. de la berc „dumbravă, pădurice” Sâncel .

Bercu, teren aflat pe malul Târnavei Mici, de la Baronu până la Ișport la Pânade.

Berșoara, teren arabil spre Spini (Lunca Târnavei), în nord-est Sâncel.

Bidișcu, teren arabil, „fântână puturoasă” în nord-est Sâncel.

Biserica Ungurească, în urmă cu 50-60 de ani încă mai exista în stare părgăinită. Locul se află în partea de nord a satului, la sud de calea ferată, în capătul Ulii Mijlocița. Ea amintește de existența ungarilor din Sâncel.

Borceasca, Ulița Borceștilor, în partea de est a localității Pânade.

Bord, hulă, în pădure, „piatră, stâncă” Sâncel.

Calea de Mijloc, drumul care pleacă de După Grădini spre Dealul Mărtineștilor, la Pânade.

Calea Pânăzii, teren arabil prin care trece calea ce duce de la Pânade în nordul Sâncelului.

Calea Săpată, situată în partea de sud hotarul Pânăzii, între vii, spre Iclod.

Calea Târgului, duce la târg la Aiud, în vestul satului Pânade.

Capu Pădurii, este o limită estică a Pădurii Mari, unde se adapă vitele, fiind limitată de Răzoare și Obârșia la Iclod.

Capu Părului, în partea de sud a hotarului la Pânade.

Capu Satului, reprezintă partea vestică a satului Iclod, făcând legătura între terenul extravilan între Coastă și Șest, unde locuințele sunt amplasate în vatra satului pe o singură parte a drumului.

Casa lui Colțan, -pășune în partea de est a Sâncelului.

Casa lui Toderuț, teren în Fundatură Sâncel, în estul localității.

Călineasa, suprafață de teren acoperită cu iarbă, situată între Hotărăle și sub Pădure în vestul satului Iclod.

Căținel, deal, teren arabil, cățin „strachină, vas” în nord-est la Sâncel.

Chitiniș, teren arabil care duce până la Delul Mărtineștilor la Pânade.

Cimitirul Jidovesc, aflat în vatra satului Pânade.

Cioara, berc situat în partea de nord est, între Pânade și Biia

Cioara, teren arabil lângă Târnavă Mică, în partea de nord a Sâncelului. După numele păsării, cioară. Astfel de toponime se găsesc și la Biia, Pânade, Spini și Mihalt, toate în apropierea Târnavei, unde sunt crânguri invadate de ciori.

Coasta Gherghelui, pășune. După coastă „latură înclinată a unei înălțimi” în estul

Sâncelului.

Coasta lui Gâla, deal, teren arabil în nordul Sâncelului.

Coasta lui Licu, pășune (Sâncel).

Coasta lui Păpară, pășune (Sâncel).

Coasta lui Pripă, pășune (Sâncel).

Coasta Orzului, deal, teren arabil (Sâncel).

Coasta Turzii, se află în partea de vest a satului Pânade, fiind traversată de drumul care face legătura cu Turda.

Coastele Mari este o cuestă bine reprezentată prin forma pe care o are, până la instaurarea colectivizării a fost un teren arabil terasat, iar după încheierea procesului de colectivizare a fost lăsat pentru pășunatul animalelor, situat în sudul terenului extravilan al Pânăzii la Iclod.

Coborâș, loc pe un teren în povârniș, în partea de sud-est a Sâncelului.

Crucea Bogatului, cruce de lemn la cârnitura lângă Hula cu Acăț, în partea de sud a Sâncelului.

Crucea Dosului, teren situat în partea de nord a satului Pânade, spre Biia.

Crucea lui Pănăzan, în nord de Sâncel, cruce de marmură la Drumu Țării, unde a fost casa învățătorului Teodor Pănăzan.

Crucea Valezărului, împarte Valea Spinelui de Valezăr, în nord-vestul localității Pânade.

Curtea Baronului, în capătul satului spre Iclod, sud-vestul satului Pânade ce duce la Alecuș.

Curu Dosului, teren lângă Podul Nemților pe Valea Bii, la Pânade.

Dăptău, cătun al satului, vale mlăștinoasă, aflat la 6-7 km de satul Pânade.

Dâlma Bogatului, După dâlmă, deal mai mic, movilă la Sâncel.

Dâlma lui Gâla, ridicătură de teren pe drumul ce duce spre Spini (Lunca Târnavei); teren agricol, nord de Sâncel.

Dâlma lui Pănăzan, ridicătură de teren în vatra satului. Aici își avea casa învățătorul Teodor Pănăzan (14 februarie 1863-23 iunie 1945) în nordul Sâncelului.

De către Spini, situat în partea de nord a

satului Sâncel, teren arabil spre Spini, numele de dinainte de 1968 al localității Lunca Târnavei.

Dealul Chicuiului, deal ascuțit, se mai păstrează în Valea Târnavelor, cu pante domoale. Chicuiul este vârful ascuțit al dealului și parte dinspre nord vest, dinspre Iclod.

Dealul Chitinișului, situat în partea de nord a satului Pânade, la ieșirea de pe pășunea Chitiniș

Dealul Furcilor, sunt toponime în strânsă legătură cu revoluția din 1848-1849, când în majoritatea satelor au fost ridicate de autoritățile habsburgice spânzurători (furci) pentru pedepsirea vinovaților, în sud-vestul Iclodului.

Dealul Furcilor, deal, teren arabil; aici au fost uciși, trași în furci 16 locuitori ai Sâncelului, după mărturia preotului Iosif Bran, paroh al localității și anume: Comănici Ioan, Costea Nicolae, Pogan Dumitru, Bărbat Iacob, Pepelea Zaheu, Mărginean Petru, Bărbat Gligor, Borșe Cosma, Ocnean Ioan, Frățilă Nicolae, Petrișor Nicolae, iar arși pe foc au fost găsiți Drăgan Nicolae, Borșan Aron, Berar Măriuța, Anușca Oana, Oniga Irinka. "Furca - spânzurătoare în formă de furcă cu doi dinți".

Dealul lui Gâtoaie, ridicătură de teren de la Dosu Rotunzii în sus; pășune în nod-vestul Sâncelului.

Dealul Spinelui, ca formă de relief reprezintă anticlinalul Ocnișoara-Petrisat, care adăpostește în fundament straturi de sare (diapirismul), izvoare de apă sărată, este situată în nord-vestul Iclodului.

Dealul Trăscaie, situat în partea de sud a satului Pânade spre Iclod.

Dealul Cățunelul, deasupra de Coastele Popii teren arabil în sud-vest a satului Iclod.

Dealul Ciuhii, Ciuhă ca toponim este cunoscut în centrul și sudul Transilvaniei, la Iclod, în partea de sud -vest a satului.

Dealul Mărtinești, sau Mărtineasca (o parte din Bărbușaca), anticlinal situat în nord-vest a satului Pânade.

Dealul Picuiului, versant spre nord-vest a

Picuiului, având pantă domoală. Picuiul este vârful ascuțit al dealului și partea dinspre nord-vest al Iclodului (Pănade).

Dealul Spinelui, anticlinal în partea de nord-vest, delimitând terenul extravilan dintre Ocișoara și Pănade.

Dealul Valezărului, situat între Dealul Picuiului și Curul Dosului (fânaț), vest de Pănade.

Dealul Grădiniței, situat în partea de nord vest a satului Iclod.

Dealul Viilor, versantul sud-vestic al Pănăzii dinspre Iclod.

Delniță, teren arabil, termen folosit în satele Iclod, Pănade, Sâncel.

Din Sus de Sat, teren arabil, în vest de Chicui (Pănade).

Doscior, versant situat în partea de vest a satului Pănade, având o pantă redusă, cu un grad ridicat de fertilitate a solului.

Dosu, teren arabil în nord-vest, spre Biia (Pănade).

Dosurotunzii, versantul nordic al unui deal; teren agricol, altădată împădurit. După informațiile primite de la Frățilă Solomon (81 de ani în 1961), dealul „a fost plin de lemne groasă ca în Oaș”, situat la Sâncel.

Drumu Țării, numele popular al șoselei naționale care duce de la Blaj la Sovata; Praid. Toponim compus din drum „șosea” - țară, în partea de sud a Sâncelului.

Dumbravă, teren agricol de la podul peste Târnăvă spre satul Iclod, cultivat cu porumb de obicei.

După Alunei, teren arabil situat între Bârșa și Sub Alunei în vestul Iclodului, cultivat cu porumb.

După Coastă, după deal, între Inuri și Hotărăle, teren arabil în partea de sud-vest a satului Iclod

După Coastă, în nord spre Coasta Turzii (Pănade).

După Furci, teren arabil Sâncel.

După Garduri, teren arabil în partea de sud a Iclodului.

După Gruî, (după deal), reprezintă limita nordică dintre Iclod și Pănade, cu terenuri

arabile dar și cu un loc temporar.

După Moară, teren arabil lângă moară la Pănade

Făgădauă, teren arabil situat la Gura Dosciorului la Pănade.

Fânaț, râț și teren arabil situat între Inuri și Între Pârauă în vestul Iclodului.

Fântâna de după Moară, la ieșirea din Pănade spre Biia, în partea de nord.

Fântâna de la Argelușa, la limita de nord a satului Pănade, cu satul Biia.

Fântâna din Moartele, la drumul spre Costiță (Pănade).

Fântâna lui Nica, de după moară, (Pănade)

Fântâna lui Pașcu, (Pănade)

Feță, teren arabil și vii pe un versant răsăritean al dealului la Sâncel.

Găstirița, uliță din jos de Drumu țării, ce pornește din apropierea bisericii și duce spre Lunca din Jos. Cf. gușteriță, formă de feminin pentru gușter „un fel de șopârlă, mai mare, de culoare verde, galbenă sau neagră, se crede că mușcă și că e foarte veninoasă” Sâncel.

Goga, teren arabil, pe versantul din partea de sud a Iclodului, unde sunt izvoare cu apă bună de băut.

Grădina lui Loați, livadă în pădure, aparținea familiei Burja Valer, poreclit Loați. Loați hipocoristic de origine maghiară: Laci (< Ladislau) la Sâncel.

Hânsuri, teren arabil (Pănade).

Hânsuri vârful dealului spre Bucerdea și Iclod, fânaț la Iclod și Bucerdea.

Hegheșoia, situat la est de Costiță (Pănade).

Hodaia lui Bunea, lângă Tăul Pănăzii la vest de Pănade

Hodaia lui Comănici, în partea de est a Sâncelului.

Hodaia lui Daniel, grof (Pănade).

Hodaia lui Ghedeon, lângă Tăul Pănăzii în partea de vest a satului Pănade.

Hodaia lui Harțulea, în partea de sud a Sâncelului.

Hodaia lui Ivan, în partea de est a Sâncelului, după hodaie „gospodărie izolată de sat, fermă mică”. Hodăile de aici (a lui

Roiu, a lui Ivan, a lui Harțulea, a lui Comănici, a lui Nucă) sunt situate pe vale, lângă pădure, unde cândva se afla una din vetrele vechi ale satului. După informațiile primite de la Frățilă Solomon (al lui Ivan), satul de pe vale avea două ulițe. Tot aici era și un „sântirimb (cimitir) românesc; s-o gășât copârșauă“. Aici a existat și o mănăstire; se cunosc și astăzi urmele. Heiul (locul de casă) al lui Ivan, spunea bătrânul Frățilă Solomon, în 8 sept. 1961, când avea 81 de ani, era ca un ic, în formă de unghi.

Hodaia lui Nonu, situată lângă Tăul Pânăzii

Hodaia lui Nucă, hodaie părăsită, după numele văduvei Ana Sălcudean, cu diminutivul Anucă, de la care s-a format hipocoristicul Nucă, în sudul Sâncelului.

Hodaia lui Roi, rezultatul trunchierii lui Chiroiu; cf. și roi (de albine), Sâncel.

Hodaia lui Șandor, în Valezăr în partea de nord-vest a satului Pănade.

Hodaia lui Vlăsoaie, Sâncel, hodaie la marginea de nord-vest a satului, spre Blaj. Pe terenul vechii hodăi s-au construit case, majoritatea cu etaj.

Hodaia Popilor, în partea de sud a Sâncelului, aparținând episcopiei greco-catolice din Blaj.

Hotărâle, teren arabil la limita cu pășunea Pânăzii spre Tău (Iclod).

Huda lui Aron, spațiu delimitat între două terenuri intravilane care dă posibilitatea trecerii de pe o stradă pe cealaltă, fără a mai ocoli satul Iclod.

Hula cu Acăț, versant, la ieșirea din Sâncel spre Blaj; peste deal trece șoseaua națională Blaj-Praid; pe marginea drumului erau acății (salcâmi). De la hulă „surpătură de munte sau deal“.

Hula lui Bucuron, deal. Bucuron avea curtea și casa acolo unde astăzi stau ai lui Gheorghiu lui Rață, pe ulița unde e și familia Bucur a lui Sâvel.

Icljia Popii, teren arabil situat între Părăul Popii și Dealul Trăscaie la Pănade..

Iosagu lui Daniel grof, teren agricol și fânaț (Pănade).

Iosagul lui Văduvoaie, teren arabil situat

între Crucea Dosului și Dosciur în nord-vest (Pănade).

Irugă, teren agricol și pășune pe care este un canal care ducea la Moara Poștei în partea de sud a satului Iclod. După apelativul Irugă, „braț de râu ce duce apa la moară, canal prin care se abate apa la moară“.

Ișport, terenul de fotbal al satului Pănade în estul satului.

Iugăre, teren arabil, măsură pentru suprafețe agrare, termen administrativ în latina medievală (1 iugăre = 58 arii), specific zonei Târnavei Mici.

În **Bercuțu lui Neamțu**, teren lângă gara veche (Pănade).

În **Cânechi**, teren arabil utilizat pentru legume și zarzavaturi în sud-vestul Iclodului.

În **Craci**, teren arabil situat între Călineasa și Inuri, este o ramificație de dealuri în vestul Iclodului.

În **Deal**, pentru Iclod reprezintă a doua terasă a Târnavei Mici unde se află cimitirul nou..

În **Dos**, este partea vestică a Pădurii Mari, utilizată ca pășune pentru animale (Iclod).

În **Fundatură**, teren aflat la cca 4 km est-sud-est de satul Sâncel, străbătut de Valea Mare, care are obârșia mărginită spre nord de Coasta lui Pripă, la est de Coasta Gherghelui, acoperită de o pădure întinsă. Spre nord, valea se închide la nivelul interfluviului cu dealul pe care se aflau vii. Aici terasa, ușor înclinată spre vest, numită Fundătura, este continuată în partea dreaptă a pârâului cu locul numit Stăuin.

În **Groapă**, la Sâncel, teren cultivat cu vii la ieșirea din sat pe Valea Mare. După groapă „cavitate săpată în pământ, în care se înmormântează mortul“.

În **Hânsuri**, pășune și vii. „tufe dese, desime de spini și de alți arbuști, smidă“ Sâncel.

În **Lab**, Sâncel-teren arabil. După lab „lan, lot semănat“, „tarla, bucată mai mare de moșie“.

În **Păducei**, numele unor arbuști spinoși, mărăcini, teren arabil, este obârșia văii Pădurii unde apar la zi marne cenușii, în sudul Iclodului.

În Piersic, teren arabil situat la vest de Iclod, între Coastele Mari, Călineasa și La Mazăre.

În Pisc, Sâncel, deal înalt, lunguiet, împădurit. După apelativul pisc „vârf de deal“, dispărut din grai.

În Poduri, platou împădurit spre Glogoveț, în partea de sud-est a Sâncelului.

În Pripoare, deal prăpăstios, teren cu vii „coastă de deal , pantă abruptă, povârniș“ în sudul Sâncelului.

În Răzoare, teren arabil în terase, cu răzoare, aici cu sensul „teren în terase“ în partea de sud a Sâncelului.

În Răzoare, teren arabil terasat în sud-vestul Iclodului.

În Rogină, teren care ține apa (mlăștinis), vegetația specifică este pipirigul, situată în partea de nord a Zăpadei Mari (Iclod).

În Rupturi, pământ hurupănos unde sunt alunecări de teren pe versanți, sunt și în valuri în sudul Iclodului.

În Stăuină, pășune pentru animale în vestul Iclodului.

În Table, limita dintre Iclod și Pănade (teren arabil), table, bucată de pământ semănată.

În Vad, teren lângă Târnava unde se adapă animalele, având malul foarte jos, aici sunt alunecări de teren în valuri, apa fiind foarte mică permite trecerea de pe un mal pe altul, în partea de est a satului Iclod.

În Vii, este spațiul situat în partea de sud a Iclodului care în perioada predecembristă a fost cultivat cu viță de vie și aparținea C.A.P. Iclod, în acest moment este utilizat ca pășune pentru animale.

În Zăcătoare, este locul unde stau vitele de amiază în Pădurea Mare (Iclod).

Într-a lui Vlăsoaie, în nord-estul Sâncelului, teren arabil în capul satului spre Spini (Lunca Târnavei), unde a existat o hodaie a lui Vlăsoaie.

Între Irugi, mlaștină în Cioara între Târnava Mică și Iruga Morii, dincoace de calea ferată, în estul satului Pănade.

Între Păduri, teren arabil dar și pășune în sudul Iclodului.

Între Pârauă, teren aflat între două pâraie limitat de Dealul Dos, Fâneață, Pădurea Mare și la Murătoare (Iclod).

Într-o Masă, șes, pășune pe Valea Mare. După masă (prin Transilvania) „loc șes, scufundat“ în partea de nord a Sâncelului.

Labu ăla Lunng, (teren arabil), aflat după Hodaia lui Daniel, la Pănade.

Labu ăla Scurt, (teren arabil), aflat după Hodaia lui Daniel, la Pănade.

La Ciurăiș, loc în albia Târnavei Mici unde apa este mai adâncă și face vârtejuri; tot aici este și un iaz de piatră la Sâncel în partea de sud-vest.

La Comoară, teren arabil pe deal, mai sus de Moara Poștei, există mai multe variante (grămadă de bani sau obiecte de preț ascunse în pământ sau rezerve mari de zăcămintă de gaz metan) în sud-vestul Iclodului.

La Craci, (crac - braț al unei ape), teren aflat între Dealul Dosului și Tăul Tunsului la Pănade.

La Craci, teren după Coasta Turzii, în Morteale

La Criptă, teren pe care se află cimitirul evreiesc, lângă Bercuța Neamțului la ieșirea spre Iclod (Pănade).

La Cruce, este locul la intrare în Iclod, unde strada principală se bifurcă în Ulița Dinsus și Ulița Dinjos.

La Crucea Satului, suprafață de teren situată la ieșirea din sat, fiind utilizată ca pășune parțial, iar pe o parte sunt casele de pe Ulița Borceștilor, în partea de nord-est a satului Pănade.

La Frasinii lui Izidon, în partea de est pe malul Târnavei Mici la Pănade.

La Grajduri, teren arabil și pășune în apropierea grajdurilor fostului C.A.P. care a fost desființat în anul 1989 (Iclod).

La Gura Dăptăului, pășune la intrarea în cătunul Dăptău, la Pănade.

La Iaz, teren agricol în apropierea unui iaz făcut în albia Târnavei Mici. După iaz „zăgaz făcut spre a abate sau a opri o apă în drumul ei“ vestul Sâncelului.

La Iaz, teren arabil în apropierea iazului,

făcut în albia veche a Târnavei Mici. Acest iaz a fost făcut pentru a opri apa în drumul ei la fosta uzină care producea curent electric, dar și pentru a abate apa pe iruga care alimenta Moara Poștei cu apă (Iclod).

La Inuri, teren arabil între Hotărăle și Fânaț în vestul satului Iclod.

La Mazăre, teren arabil situat între Piersic și Sub Pădure; după mazăre, „plantă erbacee din familia leguminoaselor, cu flori albe sau trandafiri și cu semințe sferice, comestibile închise în păstăi, de origine autohtonă” (Iclod).

La Morminte, cimitir, în partea de nord-vest a satului Pănade.

La Murătoare, teren pe care s-a aflat o fântână cu apă sărată; după murătoare „apă sărată, slatină”; situat în sud-vestul Iclodului, între Pădurea Mare și Fânaț.

La Olarea, teren arabil, de aici luau pământ pentru confecționat oale, derivat de la oală, este situat în partea de vest a satului Iclod.

La Piatră, în sud-vestul satului Iclod, teren arabil unde era o piatră mare, situat între Dos și Stănină, având în substrat marne cenușii, de aici și denumirea „La Piatră”, solul este mai puțin fertil iar între terase se dezvoltă măceșul, porumbarul, mălăieșul.

La Pietriș, în partea de vest a Sâncelului, teren arabil nisipos și cu pietriș. După pietriș „rocă mobilă constituită din diferite fragmente de roci și de minerale rotunjite, care se formează pe litoral, în albia apelor curgătoare”.

La Pod, în sud-vestul Sâncelului, teren arabil lângă Târnavă unde era un pod de lemn peste care se ducea la Petrisat.

La Râchi, pășune comună, teren foarte accidentat, cu rupturi mari de pământ (alunecări de pământ) la Pănade.

La Ruptură, spre dosul Pănăzii.

La Stupină, (la stukină) teren arabil situat între Pădurea Mare și La Tău (Iclod).

La Șipot, porțiune în sat în apropierea șipotului (mijlocul satului Iclod).

La Tău, după tău fost lac temporar, situat între Stuchini și Răzoare în sudul Iclodului.

La Tău, teren arabil și pășunat, aici se aflau

Hodăile lui Bunea și a lui Covaci, la Pănade.

La Tău Tunsului, lac temporar care a secat, iar acum e mlaștină situată de la Moartele spre Valea Herți în jos, la Pănade.

La Troce, loc amenajat cu troace de ciment în Capul Pădurii pentru adăparea animalelor în vestul Iclodului.

La Troce, pășune pe care se găsesc niște troce „(jgheaburi) de ciment”, pentru adăparea animalelor în est al Sâncelului.

La Troce, loc în pășunea Chitirișului, unde se adapă vitele la păscut, în satul Pănade.

La Zăcatoare, locul unde se odihnesc de amiază vitele în Pădurea Mare după zăcatoare „stăniște, loc unde stau vitele ziua la odihnă”, la Iclod.

Lunca cea [ai] Crăiască, luncă în capul satului spre Blaj până la Târnavă ai Sacă; fânaț și teren agricol, în nord-vest de Sâncel.

Lunca de Jos, fânaț în lunca Târnavei Mici, la marginea satului în stânga drumului ce duce la Iclod (Sâncel).

Lunca din Sus, fânaț în lunca Târnavei în partea de nord-est a satului Sâncel.

Moara lui Timu, teren în apropierea Târnavei Mici unde este o moară Timu, hipocoristic de la Timote în sudul Iclodului.

Moara Poștei (moara poștii), teren agricol în apropierea de moară între Petrisat, Iclod și Sâncel.

Moartele, teren arabil mlaștinos în drum spre Dosul Pănăzii.

Murătoare în Valea Spinului, loc de unde oamenii aduceau murătoare „apă sărată”.

Obârșă, deal împădurit; de aici se formează albia Văii Mici. După obârșă „locul de unde izvorăște o apă curgătoare; locul unde începe să se formeze albia unui râu” la Sâncel.

Pădurea Mare, situată în sud-vestul Iclodului, în perioadele istorice a existat o pădure, dar în urma defrișărilor a rămas pășune pentru animalele satului; vegetația rămasă reprezentată prin tufișuri de: mălăieș, măceș, boz, porumbar etc.

Pădurice, pădure tânără după pădurice, diminutiv de la pădure, unde se găsesc: arțari, aluni, stejari, pădure de măceși, mălăieți, peri sălbatici, etc. momentan

aparține Bisericii Ortodoxe din Iclod și este situată în sudul satului..

Părău Țigănilor, pârâu ce se formează din unirea Văii Mari și a Văii Mici; curge prin satul Sâncel și se varsă în Târnavă Mică, pe marginea pârâului își au casele unele familii de țigani, astăzi complet românizați.

Părău Bârsei, este o prelungire a Bârsei în vestul satului Iclod, între locul Pe Vale Bârșă și Olaria cu o vegetație iubitoare de uscăciune, reprezentată prin păiușul de stepă, golomățul, unghia găii, sânziene galbene, colilia dar și hidrofile ca: trestie, pipirig, papură.

Părău Păduricii, teren arabil pe care trece un pârâu ce vine din Pădurice în sudul Iclodului.

Părău Piersicului (kersăcălui), după piersic, pom, situat în vestul satului Iclod.

Părău Popii, coboară de la cimitirul vechi spre Târnavă Mică, la Pânade.

Părău Șcioasei, gen de la Șchioasa (n.p. (fam.) Șchiau + sufixul oasa) la Iclod.

Părău Valea Spinului, (n. r . skinelui), pârâu care dă în valea care vine de la Ocnîșoara și de la Alecuș și se varsă la Pod la Bercu lui Bem (Iclod).

Pe Coastă, (cuestă) teren situat în partea de nord a Iclodului împădurit cu salcâm și sălcioară din perioada predecembristă.

Pe Coastă, deal deasupra de cimitir în partea de sud-est a satului Sâncel. Pentru mulțimea toponimelor în care intră apelativul coastă.

Pe Deal, este un loc mai înalt decât vatra satului, este utilizat pentru agricultură în sudul Iclodului.

Pe Deal, teren arabil pe versantul sud-estic de la ieșirea din satul Sâncel; cartier al satului.

Pe groapa Popii, vâlcea, pășune pentru animale în sudul Iclodului.

Peste Părău, teren arabil de la Părăul Popii pînă la Dealul Trăscaie, la marginea satului Pânade.

Pe sub Pădure, fânaș situat între Pădurea Mare Mazăre Călineasa în vestul Iclodului.

Pe sub Vii, fânaș situat sub fostele vii ale Iclodului în sudul satului.

Pe Șest, (șăst) suprafață de pământ plan, neted, drept; fostă bază sportivă a Iclodului, în vestul satului.

Picui Sâncel, deal împădurit, înalt și ascuțit la vârf în partea de est a satului Sâncel..

Piersicul (kersăcu), teren arabil între Coastele Mari Călineasa și Mazăre, Iclod.

Plopi (plok), teren arabil și alunecări de teren în valuri, datorită eroziunii (tendinței de eroziune) a Târnavei Mici spre nord de Iclod.

Plopi, teren arabil, pe malul stâng al Târnavei Mici la Iclod.

Podirei, platou, teren arabil la Iclod; după poderei „platou”, în nordul Iclodului.

Podu, pășune pe un platou; după pod „platou” situat în nord-estul Iclodului, i se mai spune și „Pe Poduri”; aici sunt alunecări de teren în valuri, terenul fiind utilizat ca pășune pentru animale.

Podu Coveselor, platou, teren arabil în partea de est a Sâncelului.

Polmonul, prispă vatră de lut, pe Valea Târnavelor polmonul ca și răzorul înseamnă „terasă” sau în fața porții, o ridicătură de pământ argilos pe care oamenii ședeau la poartă în perioadele mai vechi (Iclod).

Răstoaca lui Bărbat, teren lângă o răstoacă în albia Văii Mici la Sâncel ; terenul aparținea fostului învățător Bărbat Nicolae.

După Răstoacă, apă mai adâncă în albia unui râu”.

Răzoare, în sudul Iclodului, teren arabil neterasat, utilizat pentru agricultură în special cultivarea porumbului.

Râpa lui Șteoloacă, abrupt erodat la Iclod, de Târnavă Mică înainte de schimbarea cursului, determinată de inundațiile din anul 1975.

Răturile Jidanilor, situat în partea de est a localității, de la Moara Pănăzii spre Iaz, lângă Bercul lui Bem, ce aparținea unor evrei (Pânade).

Răturile lui Herța, fânaș în Valea Herții, la Pânade.

Ripor, teren agricol situat între pășunea Pănăzii și pășunea Sâncelului , la Pânade.

Rovina, teren arabil care ține apă la Sâncel,

După apel. rovină „loc mlăștinos, mlaștină”. **Rupturi**, teren alunecos în partea de sud a Iclodului, ce aparține Bisericii Ortodoxe, acoperit cu fânață.

Rupturile lui Herța, fânaț în Valea Herței spre Biia în partea de nord- est a Pănăzii.

Satu cel Nou, cartier în partea de sud a satului Sâncel spre Blaj, construit după Primul Război Mondial.

Sărătura, teren arabil cuprins între Podul de la Valea Herței și locul de la Arie, la Pănade. Săsești, teren arabil din Dealul Dosului, până în Valea Bii, la Pănade.

Sântirim, în partea de sud-est a Sâncelului fânaț, în Lunca de Sus; aici a fost cimitirul vechi, între timp devenit teren de fotbal, iar, apoi, sediu al fostului C.A.P., După sântirim „cimitir”.

Stăuin, pășune pe un deal, în apropiere de pădure și de vatra veche a satului în partea de est a Sâncelului., Din apel. stăuină, care are mai multe sensuri: „loc pe care au fost așezate stâna și strunga”, „loc cu iarbă bună, plăcută oilor” „locul pe care s-a ridicat un staul”.

Stăuină, teren arabil terasat, situat între Pădurea Mare și La Piatră în vestul Iclodului— după apelativul stănină, care are mai multe sensuri: „loc pe care au fost așezate stâna și strunga”, „loc cu iarbă bună plăcută oilor”.

Sub Vii, teren arabil și fâneată în partea de sud a satului Iclod.

Sub Vii, teren arabil, în partea de sud a satului Pănade , spre Calea Spartă, de.

Șestu Bercului, situat în partea de sud a satului Sâncel, teren agricol, pe teren neted de la Hodaia Popilor până în sat, „dumbravă, pădurice”.

Șichiteie (șikitiie), teren arabil, sik: „teren plat, șes” + teu (tău), pl. teie, dincoace de vii în sudul Iclodului..

Știbeu, în partea de vest a Iclodului, folosit ca pășune pentru animale.

Tabla lui Piele, teren agricol., după tablă „țarla” la Sâncel.

Tăul Pănăzii, lac de baraj natural, situat la aproximativ 4 km. sud-vest a satului Pănade,

are o suprafață de 3,2 hectare, adâncimea medie de 2,8 m, și un volum de apă de aproximativ 22.623 m³ de apă, depinzând de precipitațiile medii anuale din această zonă, este considerat unul din cele mai mari lacuri de baraj natural din regiunile deluroase ale României, situat în partea de vest a satului Pănade.

Tăul Verde, era situat în Dealul Gruiful Roșu, datorită încălzirii globale a secat, făcea legătura cu Tăul Pănăzi (Tăul Fără Fund).

Târnavă, numele popular al Târnavei Mici care care delimitează partea vestică a satului Sâncel și confluează cu Târnavă Mare la Blaj, iar, apoi, la Mihalț, se varsă în Mureș.

Târnavă Seacă, loc pe unde era albă Târnavei Mici, la nord-vest de satului Sâncel, înainte de a se construi calea ferată Blaj-Praid, meandru părăsit în urma inundațiilor.

Tonorog, fânaț pe malul drept al Părăului țiganilor la Sâncel., După tonorog, variantă a lui tânărog „loc îngrădit în câmp unde se țin vitele care pasc; pășune, pajiște; fâneată împrejmuită cu gard; poieniță în mijlocul unei păduri; loc cultivat în mijlocul unei păduri sau al unui loc sterp”.

Tulei, teren arabil în capul satului spre Spini. De aici și supranumele Tuleosu dat celui care locuia la marginea de răsărit a satului Sâncel.,tulpina porumbului”.

Ulița Baronului, stradă Bercuț în partea de sud, vest a satului Pănade.

Ulița Ghermăneștilor, N. fam. Gherman, cunoscut în localitatea Sâncel.

Ulița Morii, în estul satului Pănade.

Ulița Morii, uliță în mijlocul satului Sâncel pe care se găsea o moară.

Ulița Popii, uliță pe care se găsește casa parohială în satul Sâncel.

Ulița Popii, situată în vatra satului Pănade.

Unghet, teren arabil în partea de vest, lângă care apa Târnavei (Mici) face un cot; uliță, azi Str. Horea, în Sâncel care face un unghi.

Unghetu lui Bacaba, în vatra satului, (uliță înfundată), situată lângă Căminul Cultural spre Coasta Șipotului, la Pănade.

Unghetu lui Bălanu, în vatra satului, dă în

Ulița Morii spre Monu lui Visalon, în Pănade.

Unghețu lui Cârciu, în vatra satului, care dă spre Ghiuțu lui Riciu, la Pănade.

Unghețu lui Ghida, în vatra satului, pleacă din ulița Popii, de la podul Flenchii către Grădina Domnească, pe lângă Părăul Flenchii, la Pănade.

Unghețu lui Leontea, în vatra satului, din Ulița Popii de la Nicu lui Lina către Coasta lui Leontea, la Pănade.

Unghețu lui Pănăzan, țelină situată în partea de nord-est a satului Pănade, în apropierea de calea ferată.

Unghețu lui Slaimăr, în vatra satului, dă din Ulița Popii către Slaimăr, la Pănade.

Unghețu lui Șteoleoacă, în vatra satului, care prnește de la școală spre Târnăvă, la Pănade.

Vad, teren arabil lângă Târnăvă, loc în albia Târnavei pe unde se poate trece cu carul și pășunea porcilor lângă Târnăvă, unde nivelul apei este mic și se poate trece cu piciorul și cu carul de pe un mal pe celălalt, în partea de nord-est a Iclodului, între Iclod, Sâncel și Pănade.

Vad, situat în partea de vest a Sâncelului, numit și Vadu Porcilor, cândva pășunea porcilor lângă Târnăvă, unde apa este mică de se poate trece de pe un mal pe altul cu piciorul și cu carul; aici în albia Târnavei era și locul cel mai bun de topit cânepa. După vad „, loc situat pe malul unui râu, unde malul e jos și apa puțin adâncă, permițând trecerea prin apă de pe un mal pe altul“.

Vale, cursul superior al Părăului Iclod, între Părăul Bârsei Olaria și Zăpodea Mare.

Valea Borșului, teren arabil la ieșirea din satul Sâncel în partea de sud, pe stânga șoselei ce duce la Blaj. Toponimul păstrează amintirea unei localități, azi dispărute. Localitatea este atestată mai întâi în anul 1341 sub forma Bursiyacobfolva, apoi în 1347 Bursyacobhaza alias Magyarzanchal (DOCUM. C. b. IV, p. 378). Ulterior, localitatea este atestată sub formele: Barsa Iacobfolva (1367), Yakabfalva (1414), Tetlend (1438), Petend (1448), Pettend

(1461), Petthend (1473), Pethend (1476), Petthend alio nomine Bors Iakobfalva (Suciu, DILT, II, p. 301-302). Numele fostei localități și al văii de azi provine de la cel al unui proprietar Iacob Borș sau Iacob Borșa.

Valea Dosciorului sau Valea Mare, colectează apele care vin din văile Ciuguzăului, Ocnișoarei, Alecuș, Biia și Pănade, se varsă în Târnava Mică la Iazul Pănăzii, lângă Spini.

Valea Hegheșoaiei, își are obârșia la Moartele și se varsă în Valea Dosciorului în partea de nord-vest a satului Pănade.

Valea Mare, izvorăște din Fundătură în partea de est a satului Sâncel, se unește cu Valea Mică în mijlocul satului, formând Părău Țiganilor, care se varsă în Târnava Mică. Pe terasa dreaptă a văii spre izvor, în grădina casei lui Onu Pănăzăn și pe terasa stângă, s-au descoperit ceramică din Halstat și o întinsă așezare prefeudală (sec. VII-VIII). „La suprafață, afirmă Mihai Blăjan (lucr. cit., p. 25), se disting pete de pământ cenușiu, lespezi din gresie cu urme de arsură maronie, provenite din fundația locuințelor de suprafață. Pe terasa dreaptă s-au identificat nouă locuințe, iar pe partea opusă a pârâului au fost semnalate alte șapte construcții răvășite de fierul plugului. Din aria caselor provin fragmente ceramice modelate cu mâna sau la roată înceată, oase de animale și oase umane calcinate aparținătoare probabil unor urne ce intrau în inventarul unui cimitir de incinerare. Așezarea prefeudală, notează în continuare M. Blăjan, ocupă o suprafață de circa 1 km², având locuințele dispuse în șiruri pe ambele părți ale pârâului la liziera pădurii din vecinătate“. Pe Valea Mare s-au găsit și alte urme arheologice. La circa 1,5-2 km [...] în locul numit Tătăroaia, pe terasa din partea dreaptă a pârâului, la poalele versantului sudic al dealului, se semnalează, spune M. Blăjan, în peretele unui torent creat de apele meteorice, fragmente ceramice din Hallstadul timpuriu și conturul unui bordei prefeudal (sec. V). Pe terasa din partea stângă a pârâului s-au cules, din arătură,

fragmente sporadice din cele modelate la roată rapidă din pastă argiloasă degresată cu pietricele rare de culoare gri-cenușie caracteristice culturii Bratei (sec. V).

Valea Mică, izvorăște din Obârșă și se varsă în Valea Mare în mijlocul satului Sâncel.

Valea Pănăzii, are un debit redus în perioada de vară și mai mare primăvara la Pănade.

Valea Sărăturii, vine din Turdaș, Ciuguzel și Alecuș, se varsă în Târnavă Mică la Pănade.

Valea Spinelui, se varsă în Valea Mare la Pănade.

Valea Spinului, pârau ce curge spre Ciuguzel și Pănade.

Valea Turzii, Calea Turzii ce duce spre Turda în nodul satului Pănade.

Valea, pârau cu apă, care vine dinspre Ocișoara și se varsă în Târnavă Mică, între Pănade și Biia.

Valezăru, vale în care se găsește o mlaștină cu izvoare, aici a existat un lac înconjurat cu trestie și rogoz în nod vestul Pănăzii..

Vâlcea, teren arabil pe o vale mică pe partea dreaptă a șoselei naționale spre Spini(Lunca Târnavei). Aici notează Mihai Blăjean, Oniga Emil (Sâncel, nr. 118) a descoperit fragmente de cărămizi și țigle romane .

Via lui Dutcă, teren în partea de sud a Sâncelului, pe Valea Mică, unde familia Dutcă avea a vie.

Via lui Pușcă, teren situat în partea de sud

plantat cu vie pe Valea Mică; aparține familiei Pușcă la Sâncel.

Viile din Fețe, situat în partea de est a satului Sâncel, cultivat cu viță de vie.

Viile din Groapă, situat în partea de est a satului Sâncel, cultivat cu viță de vie.

Viile din Hânsuri, situat în partea de est a satului Sâncel, cultivat cu viță de vie.

Viile din Pripoare, situat în partea de est a satului Sâncel, cultivat cu viță de vie.

Viile din Vale, teren cultivat cu vii pe Valea Mare în partea de est a satului Sâncel.

Viile, teren plantat cu viță de vie în perioada predecembristă, în partea de sud a satului Pănade.

Zăpodea Largă, „pășune într-o depresiune mai largă, scufundată față de regiunea înconjurătoare”, dar și plantație pentru consolidarea alunecărilor de teren în nordul satului Iclod.

Zăpodea Mare, vale, groapă; teren arabil., După apel. zăpode „vale, șes mai scufundat la poalele unui deal la loc adăpostit“ la Sâncel în partea de sud a satului.

Zăpodea Mică, pășune situată între Zăpodea Largă și Poduri, aici au fost făcute plantații în perioada predecembristă pentru consolidarea terenului nordul satului Iclod.

Zăpodea Mică, teren arabil, situat în partea de sud a satului Sâncel.

Zăpodea Mijlocie, teren arabil, situat în partea de sud a satului Sâncel.

BIBLIOGRAFIE

1. Anatol, E., (2008), *Dicționar geografic universal*, Litera Internațional, București, Chișinău.
2. Benco, I., (1834), *Transilvania Sive Magnus Principatus olim Dacia Mediteranee*, Claudiopoli.
3. Boancăș, C., *Contribuții la dezvoltarea cercetării toponimice românești* -Constanța
4. Brad, T., Rațiu, I., Orian, T., (1999), *Pănade, 700 de ani*, Astra Despărțământul „Timotei Cipariu”, Blaj.
5. Brad, T., Rațiu I., Orian I. (2009), *Pănade întotdeauna*, Editura Astra, Despărțământul „Timotei Cipariu”, Blaj.
6. Dan, I.(1980), *Toponimie și continuitate în Moldova de Nord*, Iași, Editura Junimea.
7. Frățilă, V., (1987), *Lexicologie și toponimie românească*, Timișoara, Editura Facla.

8. Frățilă, V., (2002), *Studii de toponimie și dialectologie*, Editura Excelsior Art.
9. Frățilă, V., (2005), *Graiul de pe Târnavă*, Editura Astra-Despărțământul „Timotei Cipariu”, Blaj.
10. Frățilă, V. Seicean T., (2013), *Sâncel. Monografie*, Editura Crono Logia, Sibiu 2013.
11. Idu, Dan, P., (1997), *Agricultura, pădure și toponimie*, Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”, Geographia, nr. 1-2, Cluj-Napoca.
12. Idu, Dan, P., (2000), *Toponimie generală*, Editura Dimitrie Cantemir, Târgu Mureș.
13. Idu, Dan, P., (1980), *Agricultura ocupație de bază, element de stabilitate și continuitate a poporului român*, Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”, Geologia, geografia, Cluj-Napoca.
14. Irimescu, I., A., (2003), *Geografia fizică a României*, Casa Cărții de Științe, Cluj-Napoca.
15. Irimescu, I., A., (1998), *Relieful pe domuri și cete diapire în Depresiunea Transilvaniei*, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca.
16. Irimescu, I., A., (2003), *Geografia fizică a României*, Casa Cărții de Științe, Cluj-Napoca.
17. Lațiu, I., (2006), *Izvoarele sărate din zona Blajului*, Revista „Pangeea” nr. 6, Alba Iulia.
18. Lațiu, I., (2009), *Strategii de dezvoltare a localității Iclod, Alba*, Simpozionul de geografie Abrud.
19. Lațiu, I., (2009), *Structura spațiului rural al localității Iclod, Alba*, Departamentul Pentru Pregătirea Personalului Didactic, Cluj-Napoca lucrare pentru obținerea gradului didactic I, coordonator științific, - conf. Univ. Dr. Florin Moldovan.
20. Lațiu, I., (2010), *Vulcanii noroioși (ochirile glodoase) de la Iclod, Alba*, P.P. la Simpozionul județean, Alba (Ampoita).
21. Lațiu, I., (2012), *Monografia satului Iclod-Alba*, Editura Buna Vestire, Blaj.
22. Moldovan, S., Togan N., (1915), *Dicționarul numirilor de localități cu populație românească din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș*, Sibiu.
23. Muntean, M., Muntean M.I., (2013), *Satul Șard reflectat în toponimia românească*, Revista Pangeea nr.13, Editura AETERNITAS, Alba Iulia.
24. Oroș, I. M., (1966), *Studii de toponimie*, Editura I.C.P.I.A.F., Cluj-Napoca.
25. Pop, Gr., Benedek, J., (1996), *Satele mici din România și specificul activității lor*, Studia UBB, Geographia, 1-2, Cluj-Napoca.
26. Pop, Gr., Benedek, J., (1996), *Sisteme și modele de așezări rurale în Depresiunea Transilvaniei*, Studia UBB, Geographia, 1-2, Cluj-Napoca.
27. Pop, Silvia, Raica, Oancea, Claudia, (2011), *Dicționarul culturii și civilizației populare*, Editura ASTRA, Blaj.
28. Suciu, C., (1967), *Dicționarul istoric al localităților din Transilvania*, Vol II, București
29. Seicean, T., (2002), *Sâncel, 750 de ani, Studiu monografic*, Editura Astra, Blaj.
30. Vulcănescu, R., (1990), *Tezaurul toponimic al României - Transilvania. Norme de culegere a materialului*, Institutul de lingvistică și istorie literară, Cluj-Napoca.